

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва
Мукачівський державний університет
Одеський національний технологічний університет
Одеський державний аграрний університет
Центральноукраїнський національний технічний університет
Zentrum Ukrainischer Forscher: innen, Vienna/Austria

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ: ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю
15 жовтня 2024*

Умань – 2024

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва (протокол № 2 від 15.10.2024)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Осіпова А. А. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки УНУС (відповідальний редактор)

Мудрак Р. П. – доктор економічних наук, професор кафедри економіки УНУС (заступник відповідального редактора)

Смолій Л. В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС (відповідальний секретар)

Черничко Т. В. – завідувач кафедри економіки та фінансів, доктор економічних наук, професор Мукачівського державного університету

Лагодієнко В. В. – завідувач кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі, доктор економічних наук, професор Одеського національного технологічного університету

Мацієвич Т. О. – в.о. декана факультету економіки та управління Одеського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент

В'юник О. В. – кандидат економічних наук, професор, кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету

Андрусак Н. О. – доктор економічних наук, професор, Zentrum Ukrainischer Forscher: innen, Vienna/Austria

Ревуцька А. О. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС

Фротер О. С. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС

Костюк В. С. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки УНУС

Непочатенко З. В. – викладач кафедри економіки УНУС

Автори вміщених матеріалів несуть відповідальність за достовірність поданої інформації.

Сталий розвиток економіки: тренди та перспективи: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. 15 жовтня 2024. Кафедра економіки УНУС. Умань. 2024. 313 с.

Збірник містить доповіді науковців, представлені на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сталий розвиток економіки: тренди та перспективи», яка відбулася 15 жовтня 2024 року в м. Умань.

У матеріалах розглядаються актуальні питання сталого розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Видання буде корисним аспірантам, викладачам, науковим співробітникам і фахівцям, які працюють у сфері сталого розвитку економіки.

©Уманський національний університет садівництва, 2024

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ І МІСЦЕ ДЕРЖАВИ В ЕФЕКТИВНОМУ ФУНКЦІОНУВАННІ ЕКОНОМІКИ	56
ОСПОВА А. А. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	56
DEKARCIUK V. V. STATE REGULATION AND DEREGULATION OF AGRI-FOOD PRODUCTION IN UKRAINE: SEARCHING FOR AN OPTIMAL MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S AGRI-FOOD SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION	59
KRAVCHENKO S. A. STATE SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF BUSINESS STRUCTURES IN THE LIVESTOCK INDUSTRY IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	62
БЕЗПАЛЕНКО О. В., ДЯЧУК О. В. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА РИНКУ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	65
ЄВТУШЕНКО Ю. В. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	67
МАЗУР С. Ю. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	70
МАКАРОВА Т. О., ГРЕКОВА Т. М. РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДНОВЛЕННІ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПІСЛЯ ВОЄННОГО ПЕРІОДУ	73
САВЧУК І. І. ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ У КОНТЕКСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	76
ЯРОЩУК В. О., ПУХАЛЬСЬКИЙ В. В. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ: ДІЇ ВЛАДИ ТА НЕГАТИВНІ ПРОЯВИ	79
ГАВРИШ О. М. АНАЛІЗ ФУНКЦІЙ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	82
ГОЛУБЕНКО В. І. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ФУНКЦІОНУВАННІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ	85
ТОПАЩЕНКО А. А., ДОБРУНІК Т. П. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК І ЙОГО РОЛЬ У ФІНАНСОВІЙ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВИ	88
КУЦЕПАЛОВА К. Ю., ПОПЕЛЬ С. А. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ ТА ШВЕЦІЇ: СТРУКТУРА, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ	91
ЛЕНЧУК А. С. ОСОБЛИВОСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КАР'ЄРИ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	94
НАУМЧУК В. В. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА І ІНСТИТУЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У ПОСТКОНФЛІКТНИЙ ПЕРІОД	97

СЕКЦІЯ 2

РОЛЬ І МІСЦЕ ДЕРЖАВИ В ЕФЕКТИВНОМУ ФУНКЦІОНУВАННІ ЕКОНОМІКИ

Осіпова А. А.

к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сільське господарство є ключовою галуззю економіки України, яка забезпечує продовольчу безпеку країни та впливає на соціально-економічний розвиток регіонів. У сучасних умовах сталого економічного розвитку важливим завданням є створення ефективних механізмів державного регулювання, що сприятимуть екологічно безпечному та економічно стабільному виробництву. Сталий розвиток вимагає поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної відповідальності. Державна підтримка аграрного сектора має забезпечити конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств, водночас мінімізуючи негативний вплив на довкілля. У цьому контексті важливо дослідити існуючі механізми державного регулювання та їхню ефективність в умовах сталого розвитку, а також вивчити міжнародний досвід у цій сфері для адаптації його до українських реалій.

Сталий розвиток означає розвиток, що задовольняє потреби сучасного покоління, не підриваючи здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Державне регулювання аграрного сектора спрямоване на забезпечення продовольчої безпеки, підтримку конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств та впровадження екологічних стандартів у виробництво. Основними принципами такого регулювання є забезпечення ефективності використання природних ресурсів, підтримка інноваційних технологій і розвиток сільських територій.

Світовий досвід демонструє різні моделі державної підтримки аграрного сектора. Наприклад, у країнах Європейського Союзу активно впроваджуються

програми, спрямовані на екологічно чисте виробництво, а також фінансові механізми, які заохочують фермерів до впровадження інновацій. У країнах, таких як США, держава забезпечує сільськогосподарським виробникам субсидії та пільгові кредити для стимулювання розвитку та підвищення продуктивності. Особлива увага приділяється створенню умов для розвитку органічного сільськогосподарства як важливої складової сталого розвитку [2].

Аналіз сучасного стану сільськогосподарського виробництва в Україні демонструє як позитивні, так і негативні тенденції в аграрному секторі. Одним з основних показників розвитку є зростання обсягів виробництва основних сільськогосподарських культур, таких як зернові, соняшник, соя та ріпак. У 2023 році аграрний сектор продовжив відігравати ключову роль в експортній структурі країни, забезпечуючи значні валютні надходження. Проте вплив війни та кліматичних змін негативно позначився на продуктивності аграрних підприємств, що вимагає додаткових заходів з боку держави для підтримки їхньої стійкості.

Державні програми підтримки сільськогосподарства, такі як субсидії на технічне переоснащення та пільгове кредитування, відіграють важливу роль у стимулюванні розвитку галузі. Однак не всі програми досягають очікуваної ефективності через бюрократичні перешкоди та недостатнє фінансування. Одним із позитивних прикладів є програми підтримки органічного сільськогосподарства, які сприяють збільшенню виробництва екологічно чистої продукції та розширенню експортних можливостей. Водночас малим і середнім аграрним підприємствам часто бракує доступу до фінансових ресурсів, що стримує їх розвиток.

Взаємозв'язок між державним регулюванням і розвитком сільськогосподарства є очевидним: без належної державної підтримки галузь не може забезпечити сталого зростання та конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Державне регулювання відіграє важливу роль у формуванні цінової політики, захисті внутрішнього ринку від надмірного імпорту та забезпеченні

продовольчої безпеки країни. Інвестиції в інфраструктуру, логістику та наукові дослідження сприяють інноваційному розвитку аграрного сектора.

Механізми державного регулювання сільськогосподарського виробництва включають фінансові інструменти, такі як субсидії, кредити та дотації, що забезпечують підтримку аграріїв у придбанні техніки, насіння, добрив та інших необхідних ресурсів. Ці фінансові механізми сприяють підвищенню конкурентоспроможності фермерів та їх адаптації до ринкових умов. Податкове регулювання є ще одним важливим інструментом, що передбачає надання пільг для підприємств, що займаються екологічно стійким виробництвом.

Законодавча база України визначає правові рамки функціонування аграрного сектора та регулює доступ до державних програм підтримки, спрямованих на стимулювання сталого розвитку. Національні та регіональні програми активно впроваджуються для забезпечення продовольчої безпеки та підвищення екологічної стійкості виробництва [1].

Проте існує низка проблем, зокрема недостатність фінансування та складнощі в отриманні доступу до державних ресурсів. Одним із викликів для державного регулювання є зміни клімату, які негативно впливають на продуктивність сільського господарства. У поствоєнний період перспективи розвитку державного регулювання будуть залежати від здатності держави забезпечити стійке відновлення аграрного сектора.

Державне регулювання сільськогосподарського виробництва відіграє важливу роль у забезпеченні сталого економічного розвитку та підвищенні конкурентоспроможності аграрного сектора. Для вдосконалення механізмів державного регулювання необхідно підвищити ефективність існуючих програм підтримки, зокрема через спрощення процедури доступу до фінансових ресурсів та підвищення прозорості їх розподілу. Стимулювання екологічно стійкого виробництва та впровадження нових технологій повинні стати ключовими напрямками розвитку.

Окрім того, важливим аспектом є покращення співпраці між державними органами, науковими установами та агробізнесом для впровадження інновацій у

виробничі процеси. Удосконалення механізмів регулювання та адаптація міжнародного досвіду дозволять Україні не лише забезпечити стабільність аграрного сектора, а й підвищити його роль у забезпеченні сталого розвитку на глобальному рівні.

Список використаних джерел

1. Європейська комісія. Програми підтримки сільського господарства в країнах ЄС. Дослідження та звіти про екологічну стійкість і органічне сільське господарство. URL: <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries> (дата звернення 08.10.2024).

2. Звіти Світового банку про економічний розвиток сільського господарства в Україні. Дослідження про інфраструктуру, інвестиції та розвиток аграрного сектора. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення 07.10.2024).

Dekarchuk V. V.

postgraduate

Uman National University of Horticulture

STATE REGULATION AND DEREGULATION OF AGRI-FOOD PRODUCTION IN UKRAINE: SEARCHING FOR AN OPTIMAL MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S AGRI-FOOD SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

The agri-food sector is a key component of Ukraine's economy, ensuring the country's food security and forming a significant share of export revenues. In the context of European integration, the primary challenge for Ukrainian producers is adapting to European standards of quality and product safety. The state plays a crucial role in supporting the agri-food sector by creating conditions for its growth and competitiveness in the European market.[1] The purpose of this article is to analyze state regulation of agri-food production in Ukraine and its adaptation to the European Union requirements.